OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus- ja tietosuojayksikkö
Erityisasiantuntija Kari Hämäläinen

6.6.2025

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen järjestelmän perustamisesta unionissa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/115/EY, neuvoston direktiivin 2001/40/EY ja neuvoston päätöksen 2004/191/EY kumoamisesta (*paluuasetusehdotus*) (U 15/2025 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriölle on varattu mahdollisuus kommenttien esittämiseen U-kirjelmää laadittaessa, ja se osittain toistaa tässä lausunnossaan aikaisemmin esittämiänsä näkökohtia.

Oikeusministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavan.

Perusoikeuksien rajoitusedellytysten arvioinnin puuttuminen

Paluuasetusehdotuksessa on kyse kansalliseen oikeuteen nähden etusijan saavan EU-asetuksen valmistelusta. Perustuslakivaliokunnan mukaan on selvää, että voimassa olevan EU-lainsäädännön etusijan perusteella ei EU-lainsäädännön valmistelun yhteydessä voi sivuuttaa perus- ja ihmisoikeuksiin liittyviä näkökohtia, vaan valiokunta on arvioinut EU-oikeuden lainsäädäntö- ja sopimushankkeita perus- ja ihmisoikeuksien kannalta kiinnittämällä valtioneuvoston huomiota valmistelussa myös merkitykselliseen tuomioistuinkäytäntöön (ks. esim. PeVL 13/2017 vp, s. 4–5, PeVL 28/2016 vp, s. 5–6, PeVL 20/2016 vp, s. 4–5). Valiokunta on nimenomaisesti painottanut yleisesti sen varmistamista, että EU-oikeuden asetusehdotukset pysyvät olemassa olevien perus- ja ihmisoikeusperiaatteiden puitteissa (PeVL 13/2017 vp, s. 5). Valiokunnan lausuntokäytännön mukaan Suomen perustuslaissa turvatut perusoikeudet ovat olleet merkityksellisiä myös EU-sääntelyn valmistelussa (ks. esim. PeVL 15/2017 vp, s. 4 ja PeVL 9/2017 vp, s. 5–6 ja niissä viitatut lausunnot). Suomen perustuslain tulee ohjata valtioneuvoston kannanmuodostusta EU-lainsäädännön valmistelussa (ks. esim. PeVL 20/2017 vp). Valiokunta on vakiintuneesti todennut myös, että perustuslain 1 §:n 3 momentti yhdessä

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

perustuslain 22 §:ssä säädetyn perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvollisuuden kanssa merkitsee, että valtioneuvoston tulee osallistua EU-säädösehdotusten valmisteluun tavalla, joka turvaa perus- ja ihmisoikeuksia Suomen lisäksi koko Euroopan unionissa (ks. PeVL 2/2021 vp, kappale 3, PeVL 4/2019 vp, s. 3, PeVL 20/2017 vp, s. 6, PeVL 53/2017 vp, s. 5). Asetusehdotusta on siten valmisteluvaiheessa arvioitava perusoikeuksien yleisten ja tarvittaessa kunkin perusoikeuden erityisten rajoitusedellytysten kannalta, tarvittaessa myös EU-tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytäntöön tukeutuen. (PeVL 37/2021 vp, s. 6–7)

Asetusneuvotteluissa tulee siten pyrkiä siihen, ettei EU-sääntely ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Mahdollisia vaikutuksia on tunnistettavissa ainakin säilöönottoa, sille vaihtoehtoisia turvaamistoimenpiteitä, maahantulokieltoa, tietojenvaihtoa ja oikeusturvaa koskevilla ehdotuksilla. Ehdotetulla sääntelyllä voidaan siten arvioida olevan mahdollisia vaikutuksia mm. oikeuteen henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, yksityis- ja perhe-elämän suojaan, liikkumisvapauteen, yhdenvertaisuuteen ja oikeusturvaperusoikeuteen. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten lapsiin (ks. esim. PeVL 16/2022 vp, kappale 17 ja PeVL 37/2022 vp, kappale 27). Myös EU:n perusoikeuskirja ja Euroopan ihmisoikeussopimus edellyttävät tiettyjen kriteerien täyttymistä.

Säilöönoton peruste

U-kirjelmän valtioneuvoston kantaa käsittelevässä kohdassa (s. 16) todetaan, että valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti uuteen säilöönoton perusteeseen, joka mahdollistaisi laittomasti maassa oleskelevan säilöön ottamisen sillä perusteella, että hänen katsotaan vaarantavan yleistä järjestystä, yleistä turvallisuutta tai valtion turvallisuutta.

Tässäkin yhteydessä voidaan todeta olevan selvää, että voimassa olevan EU-lainsäädännön etusijan perusteella ei EU-lainsäädännön valmistelun yhteydessä voi sivuuttaa perus- ja ihmisoikeuksiin liittyviä näkökohtia (PeVL 37/2021 vp, s. 6–7).

Oikeusministeriö huomauttaa, että EU-tuomioistuin ratkaisussaan C-601/15 PPU (tuomio 15.2.2016, EU:C:2016:84) otti kantaa yleisen järjestyksen ja kansallisen turvallisuuden vaarantamiseen säilöönoton perusteina ulkomaalaisasiassa. Tuomioistuin tässä yhteydessä korosti, että kun otetaan huomioon perusoikeuskirjan 6 artiklassa vahvistetun vapautta koskevan oikeuden tärkeys ja säilöönottotoimenpiteen vakavuus tähän perusoikeuteen puuttumisena, on mainitun oikeuden käytön rajoitusten oltava täysin välttämättömiä.

Lyhentyvä muutoksenhakuaika

Enintään 14 päivän muutoksenhakuaikaa koskeva asetusehdotuksen 27 artiklan 1 kohta on merkityksellinen erityisesti perustuslain 21 §:n oikeusturvaa koskevan ja sitä kansallisesti täsmentävän oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (HOL) sääntelyn kannalta. Riittävä muutoksenhakuaika kuuluu sellaisiin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin, jotka perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan turvataan lailla. Muutoksenhakuajan riittävyys on edellytyksenä myös sille, että jokaisella on mahdollisuus toteuttaa perustuslain 21 §:n 1 momentissa turvattu oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi. (PeVL 2/2021 vp, kappale 20 viittauksine aiempaan lausuntokäytäntöön) Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan lyhennetyt määräajat voivat vaikeuttaa tehokkaan muutoksenhakuoikeuden toteuttamista, jos valitusaika ei mahdollista riittävää aikaa valituksen valmistelulle (PeVL 15/2021 vp, kappale 10; PeVL 2/2021 vp, kappale 20; PeVL

34/2016 vp, s 4; PeVL 24/2016 vp, s. 4). Muutoksenhakuaika on mitoitettava siten, että muutoksenhakuun oikeutetun voidaan arvioida tosiasiassa kykenevän esimerkiksi järjestämään mahdollisen avustajan ja tulkin, sopimaan tapaamisesta näiden kanssa sekä valmistelemaan valituksen (PeVL 15/2021 vp, kappale 10; PeVL 2/2021 vp, kappale 20; PeVL 8/2018 vp, s. 5).

HOL 13 §:n 2 momentissa säädettyä 30 päivän valitusaikaa lyhyempi ehdotettu muutoksenhakuaika nostaa todennäköisyyttä asioiden ruuhkautumisesta hallinto-oikeuksissa, vaikeuttaa tehokkaan muutoksenhakuoikeuden toteutumista sekä lisää riskiä oikeusturvan heikentymiseen. Lyhennettyjen muutoksenhakumääräaikojen on arvioitu vaikuttavan heikentävästi valitusten laatuun ja lisäävän tarvetta lisäselvitysten pyytämiseen ja toimittamiseen. Samalla kun riski valituksen puutteellisuudelle muutoksenhakuajan lyhentyessä kasvaa, tuomioistuimen työ asian selvittämiseksi lisääntyy. Myös avustajan saanti muutoksenhakuvaiheessa muuttuu sitä haastavammaksi, mitä tiukemmasta muutoksenhakuajasta on kyse. Lyhentyvät muutoksenhakuajat aiheuttavat siten painetta myös valtion oikeusaputoimistoille. Tavanomaista valitusaikaa lyhyemmässä ajassa vireille pantavien asioiden lisääntyminen hidastaa lisäksi muiden asioiden käsittelyä niin tuomioistuimissa kuin oikeusaputoimistoissa.

Jos muutoksenhakuaika kuitenkin asetuksen neuvotteluissa ehdotetulla tavalla lyhenisi, olisi sääntelyn täytäntöönpanoon tarpeen saada kansallista liikkumavaraa. Kansallisen muutoksenhakujärjestelmän toimivuuden näkökulmasta on joka tapauksessa huolehdittava, että mahdollinen ehdoton enimmäisvalitusaika asetustasolla mitoitettaisiin siten, että muutoksenhakuun oikeutettu tosiasiassa kykenee esimerkiksi järjestämään mahdollisen avustajan ja tulkin, sopimaan tapaamisesta näiden kanssa sekä valmistelemaan valituksen.

Tuomioistuinkäsittelyjen määräajat ja tuomioistuinten resurssien turvaaminen

Paluuasetusehdotuksen 27 artiklan 1 kohdassa edellytettäisiin, että kansallisesti olisi säädettävä kohtuullisista käsittelyajoista ensimmäisen asteen toimivaltaiselle tuomioistuimelle 7 artiklassa (palauttamispäätös), 10 artiklassa (maahantulokiellon määrääminen) ja 12 artiklan 2 kohdassa (erillinen määräys maastapoistamisesta) tarkoitettujen päätösten tutkimiseksi. Myös 28 artiklan 4 kohdassa säädettäisiin 48 tunnin määräajasta täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen ratkaisemiseksi. Edelleen 31 artiklan 5 kohdassa säädettäisiin säilöön ottamiselle vaihtoehtoisia turvaamistoimia koskevalle oikeusviranomaisen viipymättömälle tutkinnalle enintään kahden kuukauden määräaika. Edelleen 33 artiklan 3 kohdassa säädettäisiin säilöön ottamista koskevasta oikeusviranomaisen viipymättömästä tutkinnasta, joka on saatettava päätökseen viimeistään 15 päivän kuluttua toimenpiteen alkamisesta; tätä tiukemmasta säilöön ottamisen, poikkeuksellisen sijoittamisen ja lapsen asumisvelvollisuuden tuomioistuinkäsittelyn määräajasta on kuitenkin säädetty jo kansallisesti niiden pakkokeinoluonteisuuden vuoksi ulkomaalaislain 124 (ja 128) §:ssä.

Perustuslakivaliokunnan mukaan tuomioistuimille ei lähtökohtaisesti tule asettaa määräaikaa valitusasian ratkaisemiselle (PeVL 61/2024 vp, kappale 13; PeVL 15/2021 vp, kappale 11; PeVL 8/2018 vp, s. 5; PeVL 2/2021 vp, kappale 22). Tuomioistuinkäsittelylle säädettäväksi ehdotetut määräajat ovat merkityksellistä paitsi perustuslain 21 §:n oikeusturvasääntelyn myös perustuslain 3 §:n 3 momentissa turvatun tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta (PeVL 61/2024 vp, kappale 13; PeVL 4/2004 vp, s. 12). Lisäksi tuomioistuinten lyhentyvät käsittelyajat lisäävät painetta oikeusavustajien määräämiselle riittävän nopeasti ja kasvattavat avustajien työpainetta.

Palauttamispäätösten, maahantulokieltojen ja maastapoistamismääräysten tuomioistuinkäsittelylle paluuasetuksen 27 artiklan 1 kohdassa kansallisesti säädettäväksi ehdotettavat käsittelyajat edellyttäisivät käytännössä sitä, että keskimääräisen käsittelyajan tulisi olla alle säädetyn ajan. Käsittelyaikojen venyminen yli laissa säädettyjen määräaikojen saattaisi johtaa oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämistä koskevien vaatimusten ja valtion varoista maksettavien hyvitysten määrän lisääntymiseen, mikä tarkoittaisi entisestään lisääntyvää työmäärää hallintotuomioistuimissa ja lisämenoja oikeusministeriön hallinnonalalla.

Paluuasetusehdotuksen 28 artiklan 4 kohdassa tuomioistuimen päätöksenteolle täytäntöönpanonkieltoasioissa säädettäväksi ehdotettu 48 tunnin käsittelymääräaika on erittäin lyhyt. Tällä hetkellä hallinto-oikeuksissa ei ole viikonloppupäivystystoimintaa, ja sen järjestäminen edellyttäisi paitsi hallintotuomioistuinten forum-sääntelyn tarkastelua myös kustannuksia varallaolon ja toimenpiteiden sekä mahdollisesti tietojärjestelmien osalta.

Tämän lisäksi myös paktin täytäntöönpanon yhteydessä tuomioistuimille kansallisesti säädettävät käsittelymääräajat aiheuttaisivat tuomioistuinlaitoksessa – ja yhtä lailla oikeusavussa – lisääntyvää painetta kohdistaa resursseja nopeutetussa menettelyssä käsiteltyjen turvapaikka-asioiden ratkaisemiseen ja niissä avustamiseen. Tämä puolestaan viivästyttäisi asioiden käsittelyä muissa kiireellisesti käsiteltäviksi säädetyissä asiaryhmissä (kiireellisiksi säätämättömistä asioista puhumattakaan). Yhtäältä eri EU-lainsäädäntöasioissa ja toisaalta paktin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä ehdotettavasta uudesta sääntelystä johtuva tarve tuomioistuinten käsittelyaikojen lyhentämiseen niin täytäntöönpanon kieltämistä koskevissa välitoimiasioissa kuin asian käsittelyn päättävissä ratkaisuissa lisää painetta tuomioistuinten ohella myös oikeusavustajien määräämiselle riittävän nopeasti ja kasvattaa avustajien työpainetta. On keskeistä, että tuomioistuinten ja oikeusavun riittävistä resursseista huolehditaan samalla, kun kansainvälistä suojelua ja maasta poistamista koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan eri hankkeissa osin pistemäisesti, sillä tuomioistuinlaitoksen ja oikeusavun resurssitarpeet ovat riippuvaisia näiden eri muutosten yhteisvaikutuksesta.

Valtioneuvoston kannan mukaan (s. 15) valtioneuvosto pyrkii siihen, että asetusehdotuksen käsittelyn aikana selkeytetään palautuspäätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen liittyviä säännöksiä. On keskeistä varmistaa, että ehdotettua nopeampi täytäntöönpano on muutoksenhaulle annetusta ajasta huolimatta jatkossakin mahdollista tietyissä tilanteissa. Valtioneuvosto katsoo, että jos tuomioistuimille asetetaan määräaikoja, tulee niiden olla paluiden tehokkuutta tukevia.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneeseen tulkintakäytäntöön osaltaan perustuva oikeusministeriön perusnäkemys on, ettei paluuasetuksessa tai muussakaan EU-lainsäädännössä tulisi säätää tuomioistuinkäsittelyn määräajoista eikä asettaa velvollisuutta säätää sellaisista kansallisesti. Mikäli asetusehdotuksesta neuvoteltaessa päädyttäisiin vastoin mainittua näkemystä siihen, että tuomioistuinten käsittelyajoista edellytettäisiin – menettelyasetuksen (EU) 2024/1348 69 artiklan tapaan – säädettävän kansallisesti, määräaikojen tulisi pirstaloitumisen välttämiseksi ja oikeusprosessien ennakoitavuuden edistämiseksi olla mahdollisuuksien mukaan yhteneväisiä muun sääntelyn ja erityisesti paktin johdosta lakiin sisällytettävien määräaikojen kanssa. Kansallisessa sääntelyssä on turvattava perustuslain 3 ja 21 §:ssä edellytetyt tuomioistuinten riippumattomuus ja oikeusturva parhaalla mahdollisella tavalla: kansallisesti olisi säädettävä riittävän pitkistä tuomioistuinkäsittelyn kestoajoista sekä tuomioistuimen toimivallasta poiketa niistä yksittäistapauksissa. Viime kädessä neuvotteluissa olisi pyrittävä jättämään asiassa kansallista liikkumavaraa.

Täytäntöönpanon lykkääminen

U-kirjelmän ehdotuksen pääasiallista sisältöä koskevassa palautuspäätöksen täytäntöönpanoa, oikeussuojakeinoja ja muutoksenhakua koskevassa kohdassa (s. 6) todetaan, että komission ehdotuksen mukaan palautuspäätöksen ja maahantulokieltoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa on lykättävä siihen asti, että palautettavalla on ollut oikeus käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja ensimmäisen asteen tuomioistuimessa. Jos ensimmäiseen tai myöhempään muutoksenhakua koskevaan päätökseen haetaan uudestaan muutosta, palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa ei saa lykätä.

Oikeusministeriö toteaa, että tältä osin U-kirjelmästä ei kuitenkaan käy ilmi se päätöksenteon kohteena olevan oikeusturvan kannalta erittäin merkityksellinen seikka, että täytäntöönpanoa voidaan asetusehdotuksen mukaan lykätä, jos tuomioistuin kolmannen maan kansalaisen pyynnön perusteella niin määrää.

Hallinto-oikeuksien osalta merkityksellinen on lykkäävää vaikutusta koskeva paluuasetusehdotuksen 28 artikla. Sen 2 kohdan mukaan kolmannen maan kansalaiselle tulee turvata oikeus tehdä palautuspäätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva hakemus ennen kuin 27 artiklassa tarkoitettu ensimmäisen muutoksenhakuasteen valitusaika on kulunut. Kansallisen oikeuden nojalla täytäntöönpanokieltohakemus voidaan kuitenkin tehdä ja uudistaa valitusajan umpeuduttuakin niin kauan kuin asia on vireillä tuomioistuimessa (HOL 123 §). Lisäksi hallintotuomioistuin voi valituksen vireillä ollessa tarvittaessa antaa määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta myös oma-aloitteisesti. Neuvotteluissa on syytä varmistaa, että paluuasetus mahdollistaa kansallisen liikkumavaran täytäntöönpanon kieltämistä koskevien hakemusten tekemisen ja niiden tuomioistuinkäsittelyn osalta.

Automaattinen tuomioistuintarkastelu

U-kirjelmän kansalliseen lainsäädäntöön koskevia vaikutuksia käsittelevässä osiossa todetaan, että asetusehdotuksesta puuttuu ulkomaalaislakiin sisältyvää sääntelyä kuten toistaiseksi voimassa oleva maahantulokielto, joka on tällä hetkellä mahdollistettu ilmoittamalla komissiolle paluudirektiivin soveltamisalasta poikkeamisesta. Asetusehdotuksessa on myös sellaista sääntelyä, joka ei täysin vastaa ulkomaalaislain sääntelyä. Yksi esimerkki tästä on ehdotettu säilöönottoa lievempiin turvaamistoimiin kohdistuva automaattinen viranomaisaloitteinen tuomioistuintarkastelu.

Oikeusministeriö huomauttaa tältä osin, että ”viranomaisaloitteinen” -termi on tässä yhteydessä harhaanjohtava, eikä ilmaisu anna tältä osin oikeaa kuvaa ehdotetusta sääntelystä. Lievempien turvaamistoimien tuomioistuintarkastelu voi käynnistyä myös asianosaisaloitteisesti. Lisäksi tuomioistuimiin ei ole ollut tapana viitata viranomaisina.

Vankilaan ottaminen säilöönottoperusteella

Paluuasetusehdotukseen sisältyisi uusi säilöönottoperuste, jonka mukaan kolmannen maan kansalainen voidaan ottaa säilöön, jos hän aiheuttaa turvallisuusuhkaa. Turvallisuusuhkaan katsotaan kuuluvan vaaran aiheuttaminen yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansalliselle turvallisuudelle.

Ehdotuksen mukaan säilöönoton tulisi pääsääntöisesti tapahtua säilöönottoyksiköissä. Jos tämä ei ole järjestettävissä, turvallisuusuhan perusteella säilöön otettu henkilö olisi mahdollista sijoittaa vankilamajoitukseen, jos hänet voidaan pitää erillään vangeista (artiklat 16 ja 34 sekä johdantokappale 34).

Ensisijaisesti säilöön otetut tulisi säilyttää muualla kuin vankilassa. Komission ehdotus edellyttäisi muutoksia kansalliseen vankeutta ja/tai tutkintavankeutta koskevaan sääntelyyn ja voi eräiltä osin olla myös periaatteellisesti haastava.

Vähintäänkin tulisi säätää vankilaan ottamisen perusteesta, säilöön otetun erillään pitämisestään vangeista ja siitä, mitä säännöksiä säilöön otettujen kohteluun vankilassa sovellettaisiin. Todennäköisesti täytyisi myös säätää heidän henkilötietojensa käsittelystä ja mahdollisesti joistain tarkemmista toimivaltuuksista Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehille.

Tällä hetkellä vankilaan ottaminen voi perustua vain vankeusrangaistustuomioon (vangit) tai vangitsemismääräykseen (tutkintavangit). Vankilaan ei voida ottaa millään muilla perusteella. Jos henkilö otettaisiin vankilaan pelkästään säilöönoton perusteella, olisi muutos periaatteellisesti suuri nykytilaan verrattuna.

Oletettavasti käytännössä 16 artiklassa tarkoitettu turvallisuusuhka olisi sellainen, jonka johdosta säilöön otettu todennäköisesti myös vangittaisiin. Perustelluinta olisikin, jos mahdollinen vankilaan ottaminen perustuisi ensi sijassa tutkintavankeuteen tai rangaistuksen suorittamiseen.

Ainoastaan säilöön otetut tulisi säilyttää muualla kuin vankilassa. Säilössäpito vankilassa erillään vangeista saattaisi periaatteessa olla järjestettävissä, jos henkilö voitaisiin sijoittaa tutkintavankien yhteyteen. Ehdotuksesta ei ilmene tarkoittaako vangeista erillään pitäminen myös erillään pitämistä tutkintavangeista.

Jos komission ehdotus etenee, huomiota tulisi kiinnittää myös säilöönotto-olosuhteisiin vankilassa, etenkin kun turvallisuusuhkaisten säilöönottoaika voi muodostua pitkäksi. Ehdotettu 34 artikla sinällään vaikuttaa asialliselta, mutta tuskin on vielä riittävä turvaamaan olosuhteita, jos vankilaan ottaminen voisi perustua ainoastaan säilöönottoperusteeseen. Esimerkiksi sinällään perusteltu erillään pito vangeista voisi käytännössä johtaa eristyksenkaltaisiin olosuhteisiin. Epäselväksi jääkin, onko ehdotusta valmisteltaessa arvioitu ”vankilamajoitusta” perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta (mm. perustuslain 7 ja 10 §).

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja

Asetusehdotukseen sisältyy sääntelyä, jolla on vaikutuksia yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan. Esimerkiksi asetusehdotuksen 38–41 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta sekä tietojen siirtämisestä kolmansille maille takaisinottoa sekä palauttamisoperaation ja uudelleenkotouttamisen toteuttamista varten. Tiedonvaihtoa ja tietojen siirtämistä koskevia edellytyksiä sekä niiden suhdetta perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin on käsitelty myös valtioneuvoston kirjelmässä. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että sääntelyn tulisi olla EU:n tietosuojasääntelyn mukaista. Esimerkiksi säännösten nojalla käsiteltävän tietosisällön tulisi olla tarpeellista niiden käyttötarkoituksiin nähden (ks. esim. yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohta) ja kolmansiin maihin tehtäviä tietojen siirtoja koskevan sääntelyn tulisi olla yhteensopivaa henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille koskevien edellytysten kanssa (ks. esim. yleisen tietosuoja-asetuksen V luku).